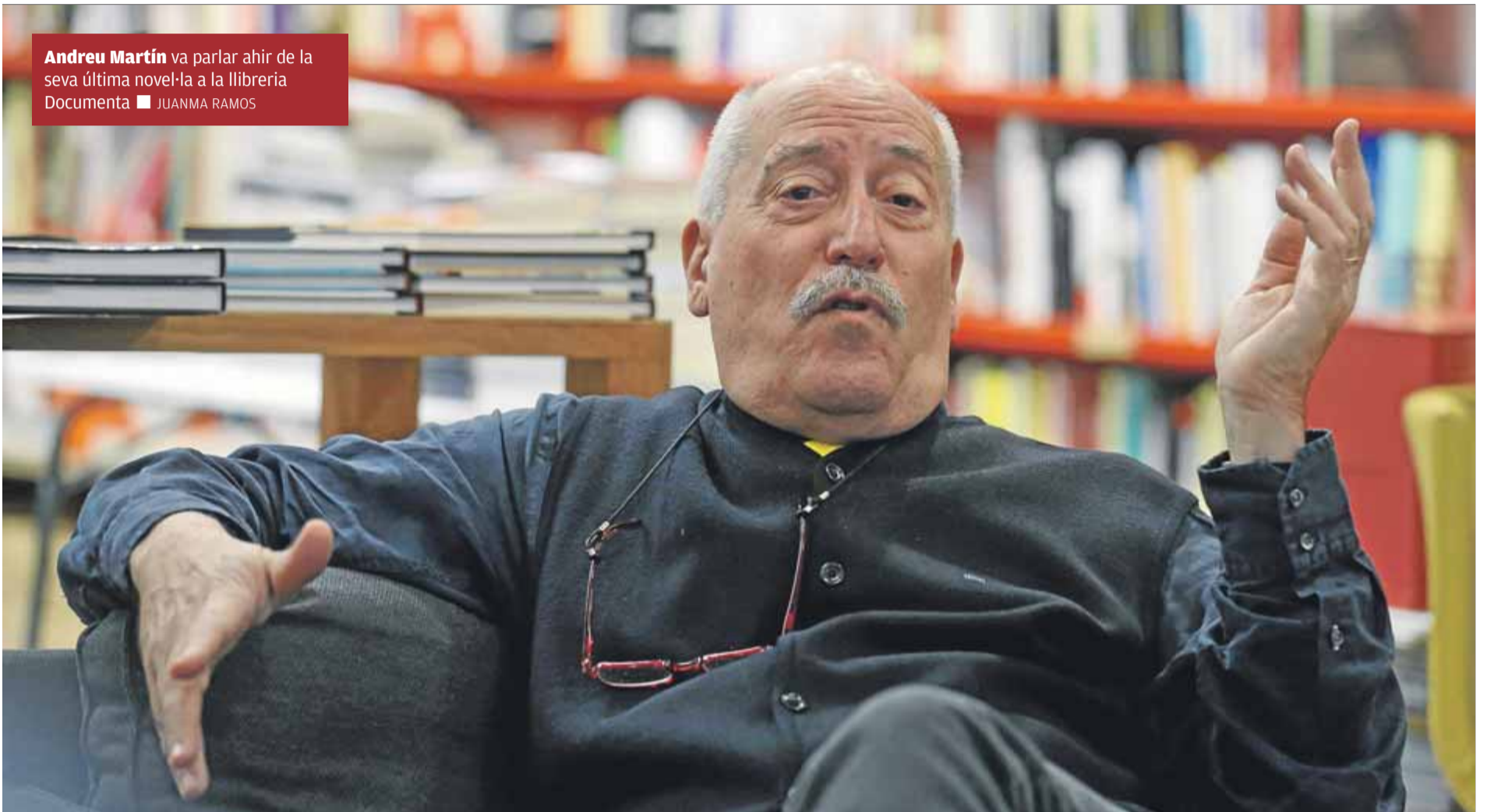

Cultura i Espectacles

Novetat literària del prolífic autor de novel·la negra i policíaca

Andreu Martín va parlar ahir de la seva última novel·la a la llibreria Documenta ■ JUANMA RAMOS

Andreu Martín presenta la novel·la 'L'Harem del Tibidabo', en què explora el món dels prostíbuls de luxe, les sectes satàniques i el tràfic de dones a Barcelona

Saviesa de bàrman

Lluís Lloret
BARCELONA

Andreu Martín no necessita presentació –però la farem–, gràcies al fet de ser tan prolífic i promiscu amb els gèneres, però sobretot pel tarannà simpàtic i proper i pels coneixements que transmet, dins i fora de classe, sobre això d'escriure, que tant coneix, frueix i pateix. Independentista rabiüt, a la roda de premsa d'ahir duia corbata groga, armilla i gorra, elegant sense ostentació, com sempre.

Ilya Pérdigo, editor d'Alrevés, va obrir foc so-

bre *L'Harem del Tibidabo*, que ells mateixos publiquen en castellà amb traducció de Martín (ell no n'estava segur, però l'editor tenia clar que l'original era el català). "L'Andreu és qui va inaugurar la col·lecció *Crimins.cat* amb *Història de mort*, fa uns cinc anys i 35 números, perquè ara torna amb el 36", va comentar Pérdigo. "La veritat és que tenia una mena de deute amb aquesta col·lecció, que s'ha fet prou important. Aquella obra era una reedició i no és la que jo hauria triat entre les que es podien reeditar...", va afegir Martín.

Nascut a Barcelona el 1949, Andreu Martín està especialitzat en novel·la negra des que va publicar *Muts i a la gàbia* (1979). Des d'aleshores ha estat un no parar, de publicar (còmic, guions per a televisió, teatre i novel·les, més de cent, de diversos gèneres i per a diverses franges d'edat) i de guanyar premis (el nacional de novel·la juvenil, el de La Sonrisa Vertical, el de l'Ateneo de Sevilla, dos cops el Hammett, el Krimi d'Alemanya...). Amb esforç, que no regalen res. La mostra és la crisi del 2011, quan va sortir *Cabaret*

Pompeia (premi Sant Joan, publicat per Edicions 62), una obra amb càrrega autobiogràfica familiar. "Em vaig desanimar molt quan vaig publicar *Cabaret Pompeia*, la nina dels meus ulls, i l'editorial no va fer res, però res de res, per vendre-la. Em vaig prometre que no escriuria mai més... Un mes

després, però, ja tornava a escriure. No ho puc evitar", podríem dir que el van dibuixar així.

L'Harem del Tibidabo està protagonitzada per l'Emili Santamarta, un jove peculiar que ha heretat, de fet, s'ha criat en un prostíbul de luxe que funciona des de l'època del franquisme en un casolot de l'avinguda Tibidabo de Barcelona.

"Un element molt important en una trama és la paradoxa, i és el que va posar en marxa l'obra. La paradoxa del protagonista és que rep la notícia que han trobat el cadàver de la mare, assassinada fa uns deu anys, i per una banda és una mala notícia, però també és bona, perquè ell pensava que l'havia abandonat i no és això, la van matar. Tota la novel·la és l'obsessió del protagonista per saber si la seva mare era bona o dolenta."

I l'obsessió d'Andreu Martín? "La meua, des que vaig començar a escriure, és no repetir-me. Fins i tot

L'APUNT

Els preparatius dels premis Gaudí

Xavier Roca

quan he fet sèries, he procurat que no fossin novel·les de fórmula. Així descobreixo altres mons, perquè escriure sempre del mateix és molt avorrit.”

La novel·la és un còctel servit per Andreu Martín transmutat en bàrman experimentat, amb la saviesa del que ha escoltat i ara, alliberat, prefereix explicar *aventis* amb una capacitat hipnòtica. L'edifici del prostíbul Harem és un protagonista més, en una trama en què també hi ha traficants de dones, sectes satàniques, rituals de vu-

“Segons els Mossos d'Esquadra, a Barcelona hi ha fins a 23 sectes satàniques!”

dú, clubs sadomasoquistes, una pila de morts i bastant d'humor. “És un llibre incontinent, m'he deixat anar molt i fins i tot ho explico dins la trama”, afirma rient.

En va enviar una primera mostra a un amic, sospitant que no funcionava, i l'amic li va demanar que continués. La resposta del segon lliurament va ser: “Home, potser sí que t'estàs passant un mica.” “Aquí vaig saber que l'havia d'escriure”, assegura amb la ironia habitual.

Sectes satàniques, a Barcelona? “Un dels temes que també em van posar en marxa va ser que, segons els Mossos d'Esquadra, a Barcelona hi ha fins a 23 sectes satàniques que, encara que només comptin amb dos membres cadascuna, vol dir que per la ciutat hi ha rondant 46 persones molt grillades! A mi això em fa gràcia... Encara més afegit a la secció de prostíbuls per a sadomasoquistes.” Quan vol, Martín pot ser explícit amb la violència i el sexe, però ha mostrat la visió domèstica: “Prefereixo presentar la *dominatrix*

amb bata de buata i allà on treballa amb els llums oberts, com un simple escenari, i que el lector s'ho imagini en penombra i a ella vestida amb làtex.”

Una obra així sembla que hauria de tenir un ensenyament previst i meditat, però al bàrman, que el deixin d'històries. “La moral que pugui tenir la novel·la no la sé. La maldat humana m'interessa molt i la por és una de les essències del gènere. Expliquem el que mai voldríem patir”, afortunadament.

L'experiència acumulada, tot i que Martín sempre manté una capa d'humilitat sana, li permet ser crític. “Darrerament els autors, per pressió dels lectors, estan molt preocupats per la versemblança, tot es mou al voltant de «m'ho crec o no m'ho crec». Una obra és ficció i l'autor no s'ha de reprimir... Quan vas en metro, la gent del voltant és tota raríssima! I si la descrius així, no et creuen i encara després diuen la bajanada aquella que la realitat supera la ficció.”

“Els escriptors tenim una guerra amb el món de la imatge i l'estem perdent”

Tanquem amb un tema de gruix que donaria per a molta conversa: la literatura està en crisi? “Els escriptors tenim una guerra amb el món de la imatge i l'estem perdent. Soc fan del cinema i les sèries... Però llegir és molt difícil i reclama un esforç. La gent arriba cansada a casa i prefereix fer zàping que llegir. Perquè una part molt important de la creació d'un llibre és el lector. Ja pots descriure amb detall un personatge que cada lector se'l farà seu. En una pel·lícula t'ho donen fet, sense esforços”, conclou Andreu Martín. ■

L'hotel Mandarin Oriental de Barcelona va ser ahir l'escenari de la tradicional foto de família dels nominats als premis Gaudí d'aquest any, que seran presentats per David Verdager. En converses informals, Verdager –que a més està doblement nominat, per *Tierra firme* i per *Estiu 1993*– confessa la seva por escènica pel “marrón” d'haver acceptat fer de mestre de ceri-

mònies de la gala: “Vull ser *destroyer* però també m'he de controlar, i no puc obviar el fet d'estar nominat, però tampoc puc acaparar el protagonisme.” L'estratègia que fa servir per relativitzar aquest temor és pensar que “d'entrada cal pensar que una gala pot sortir fatal, i a partir d'aquí tot allò que surt bé ja està guanyat”.

L'actor Josep Maria Pou, ahir, al costat d'un dels vaixells que s'exposen al Museu Marítim de Barcelona ■ JOSEP LOSADA

L'actor protagonitza el viatge interior del capità Ahab a 'Moby Dick' al Goya, amb direcció d'Andrés Lima

Pou a la deriva

Jordi Bordes
BARCELONA

Moby Dick de contrastos. Perquè Andrés Lima (amb l'adaptació de Juan Cavestany) renuncia a la novel·la d'aventures amb què sovint es relaciona aquest personatge i s'endinsa en la psicologia d'un home que navega cap al suïcidi, per eliminar la gran balena blanca. És un deliri, una obsessió similar a la de Daniel Martínez, president de Focus que, fa 13 anys ja va contagiar Josep Maria Pou en aquesta llarguissima aventura (mentre aquest preparava *El rei Lear*, dirigit per Calixto Bieito). Demà, divendres, començaran les sessions prèvies i s'estrenarà el 29 de gener al Teatre Goya.

Una novel·la de mil pàgines es pot resumir en 80 minuts de teatre. D'un text eminentment descriptiu i d'una literatura de viatge, s'ha destil·lat l'agonia del suïcidi. El capità Ahab (que interpreta un Josep Maria Pou amb el qual celebra mig segle de

trajectòria professional) és un heroi clàssic i, alhora, un home cruel capaç de portar la seva tripulació a la mort per completar el seu deliri. Té un final profundament humanista, perquè de la negror i l'angoixa desemboquen a la llum. En l'adaptació, també hi entra la veu de Herman Melville mateix. És, doncs, una versió que es distancia molt de les versions infantils i juvenils i que connecta molt, en canvi amb *El cor de les tenebres*, de Joseph Conrad, indica el director.

Evidentment, un dels reptes del muntatge és l'aparició de la balena. Lima fugiu de cap presència realista i aspira a una concepció molt més abstracta, amb una videoprojecció que impacti i sigui molt més coherent al format intimista de la peça, amb un cert aire d'oratori (pel pes específic de l'espai sonor de la posada en escena). Perquè, segueix dient, el que emociona, és que Pou absorbeixi tot el *Moby Dick*. Per a l'actor, Ahab és

la xifra

50

anys celebra Josep Maria Pou de carrera teatral. Va debutar el 1968 amb el 'Marat/Sade' de Marsillach.

un personatge molt complex, “és el personatge que es va oblidar d'escriure Shakespeare”. De fet, Pou relaciona molt Ahab amb la tragèdia de Lear i també amb Orson Welles. Finalment, hi ha la dificultat fi-

“El capità Ahab és el personatge que Shakespeare es va oblidar d'escriure”

sica: Ahab llueix una característica cama de fusta. I Pou s'ha exercitat per poder mantenir-la durant tota la funció.

L'actor no està sol. Jacob Torres i Oscar Kapoya interpreten els personatges que donen rèplica a Ahab. Des de l'Ismael de la primera rèplica a l'Starbuck que intenta treure del cap d'Ahab la seva obsessió per la balena blanca, o Pip i altres. Torres explicava ahir que en realitat, representen qualsevol dels trenta membres de la tripulació, els que s'emocionen per l'ofici de pescador de balenes.

Moby Dick, que va sobtar els contemporanis de Melville, va caure en el desprestigi posteriorment. Va ser Cortázar i Borges els que el van reivindicar, de nou. Aquest personatge, tan teatral, té comptades adaptacions a un teatre reflexiu. N'hi ha a càrrec de Vittorio Gassman i el mateix Welles. Ara, Pou se suma a aquesta nòmina de malalts aventurers de l'escena. A la deriva. ■